

Csak úgy olvasgatni is lehet

FOTÓ: HORVÁTH PÉTER GYULA

Lila Köd: kávézó a fiatal irodalmi tehetségekért

KORMOS NIKOLETT

Néhány évvel ezelőtt Máté Gabriella hajdani újságíró riportkönyvet szeretett volna kiadni a hetvenes években sűrűn díjazott, folk-dzsessz-progresszív rockot játszó bandáról, a Panta Rheiről. A felajánlott lehetőségeket nem találta elég meggyőzőnek, ezért úgy döntött, saját kiadót alapít. Szecsődy Péter íróval, újságíróval létrehozták a Garbo Kiadót, majd a riportkönyv megjelenését nem sokára más művek kiadásai követték. Az előzőkötet nem kisebb szakmai tekintélyek írták, mint Faludy György vagy Karinthy Márton. Idővel az ország számos pontjáról érkeztek kéziratok, amelyekre a többkötetes Szecsődy írt kritikát a beküldőknek. Miután egyre nagyobb lett az igény kritikái iránt, a Garbo úgy gondolta, itt az ideje a tehetséggondozás fejlesztésének, ezért esteket, vitafórumokat szerveztek, és elindították íróiskolájukat is. A már rutinosabb alkotókat segíti az Ujjgyakorlatok című program, ahol azt tanulhatják meg az irodalmároknak, hogyan beszéljenek magukról, műveikről.

Mivel hétről hétre egyre több művész fordult meg náluk, úgy gondolták, méltó helyet kell létrehozni a rendezvényeknek. Így született meg a Lila Köd könyves kávézó a belváros szívében. Ezen a helyen folytatódhatnak most a szerzői estek, megmérettetések, miniszindarabok és gyermekmü-

sorok, mint a Gospel Café, amelyen az egyre népszerűbb My Friends vokál lép fel. Említésre méltó még Köves Dóra és Hajdú Sándor Gyűrtött viszonyok című, annak idején még a Fészek Klubban született Piaf-estje is. A felnővekvő generációt a Palinta társulat szórakoztatja interaktív gyermekműsorával szombatonként. Itt gyűlnek össze estéről estére a költők, zenészek, festők, táncosok, valamint a színészek, hogy elfogyasszanak egy teát vagy forró csokoládét. Találkozhatunk itt Csomós Róbert íróval, akinek eddig megjelent köteteit Faludy is dicsérte, és aki nyolc könyvet és számos első helyezést tudhat magáénak. Betér ide Asztalos Krisztina festő is, kiállításra februárban lesz látható.

A művésztsárság vár mindenkit, aki úgy érzi, szeretné megmutatni magát és alkotásait – ingyen veheti igénybe a helyet, csak egyeztetni kell a tulajdonosokkal az időpontot. De szívesen látják azokat a művészeket is, akik csak a könyveket lapozgatva kívánnak eltölteni néhány kellemes órát a Lila Ködben. A Garbo ugyanis sok kisebb kiadóval áll kapcsolatban, támogatják egymás munkáját, s mint mondják, nem kívánnak elveszni a mamut könyvtérjesztők kanyargós pincéiben. Számos könyv található már most is a kávézó polcain, a kiadó pedig az idén megjeleneti Ígéreték című antológiáját. ■

Szőnyi István ismeretlen képei Egerben

MTI

Szőnyi István Magyarországon eddig be nem mutatott képeiből látható kiállítás Egerben, a Dobó István Vármúzeumban. Veres Gábor, a múzeum igazgatója elmondta, hogy a 45 képet Szőnyi Zsuzsa, a posztimpreszionista festőművész Rómában élő lánya hozta el Magyarországra. A kisméretű alkotások többsége a dunai tájat, a Duna-kanyart ábrázoló táj- és életkép, de a kiállított munkák között megtalálhatók olaszországi festmények is. A Duna-kanyar festőjékként ismert Kossuth-díjas Szőnyi István képei április 6-ig láthatók az egri várban. Szőnyi István (1894–1960) Budapesten és Nagyban tanult, mestere Ferenczy Károly és Réti István volt. 1920-ban rendezte első gyűjteményes kiállítását az Ernst Múzeumban. Szőnyi István 1923-ban Zebegénybe költözött, ezzel új korszak kezdődött festészetében. Képei egyre líraibb, harmonikusabb, idillibb hangúvá váltak. ■

Az idén tízéves a tehetségörző Arany-program

MTI

Az Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP) az elmúlt tíz évben a magyar tehetséggondozás meghatározó programjává nőtte ki magát – mondta Hiller István oktatási miniszter az AJTP jubileumi tanácskozásán és első érettségi találkozóján a fővárosban. Felidézte, hogy a programot egy korábbi kormány indította el.

A hátrányos helyzetű tehetséges gyermekeket felkaroló program tíz évvel ezelőtt indult.

Tíz év alatt több mint 22 ezer, ma 23 középiskolában és 17 kollégiumban háromezer diák vett részt benne, s ehhez a költségvetés 2,2 milliárdos támogatást nyújt. A 2000-ben Pokorni Zoltán (Fidesz) akkori oktatási miniszter által meghirdetett programban a diákok egyéves előkészítő évfolyam és négy gimnáziumi osztály elvégzése után tesznek érettségi vizsgát. ■

SZÍNHÁZ A művelődési központban kapnak új helyet

Szombathely: költözik a színtársulat

MARKOVICS PÉTER

A Helyőrségi Klub (Hemo) átépítésének idejére a Vas Megyei Művelődési és Ifjúsági Központba (MMIK) költözik a szombathelyi Weöres Sándor Színház. Az utolsó előadás, a Liliom ma este lesz az Akacs Mihály utcai épületben, ahová előreláthatóan az ősszel térhet vissza a színtársulat.

Szombathelynek azóta nincsen önálló kőszínháza, hogy húszéves működés után bezárt az 1880-ban épült teátrum. Bár 1991-ben határozat született új épület létesítéséről, nem született eredmény. 1997-ben a Veszprémi Petőfi Színházzal együttműködve regionális színház kezdte meg működését, de a szerződést 1999 elején a közgyűlés felbontotta. Jordán Tamás

Kossuth-díjas színművészt, a Nemzeti Színház akkori főigazgatóját 2007 tavaszán hatalmazta fel a szombathelyi közgyűlés a város színházkoncepciójának kidolgozására. A Weöres Sándor Színházat végül teljes konszenzussal alapították meg a szeptemberi közgyűlésen. Az új igazgató, Jordán Tamás a szóba jöhető helyszínek közül az Akacs Mihály utcában található Hemót választotta a színház ideiglenes játszóhelyéül. A város által az épület felújítására számtalán millió forintot azonban kevésnek bizonyult, az átalakítási tervben ugyanis 1,2 milliárd szerepelt erre a célra. A közgyűlésen ez nagy ellenállásba ütközött, s végül visszavonták. Éppen ekkor, 2008 januárjában jelent

meg a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Agora pályázata, amelynek célja, hogy segítse a megyei jogú városokat többfunkciós közösségi központok létesítésében. Szombathely színház- és városvezetése a Hemót szemelte ki központnak; úgy gondolták, a Március 15. térre tervezett új színház felépüléséig ideiglenesen itt, egy korszerű és felújított épületben működhetne a színtársulat. Szombathely pályázata a nyugat-dunántúli régióból egyedülként, Sopron és Nagykanizsa előtt nyert, s így jutott hozzá az 1,46 milliárdos forráshoz.

Két lépcsőben – 2007-ben és 2008-ban – 1 milliárd 850 millió forintot adott a kormány Szombathely önálló és végleges teátrumának építési előkészületeire. Miután nyilvánvalóvá vált, hogy a gazdasági helyzet romlása miatt az új színház létrehozása hosszú évekre eltolódhat, a kormányzat a város közbenjárására engedélyezte, hogy a kapott összegből a Hemót Szombathely a város színházává alakíthassa. Tavaly decemberben, a 2010-es költségvetés tárgyalásakor a város pénzügyi bizottsága javaslatot tett a közgyűlésen, hogy a felújításhoz kapott 1,85 milliárd forintot a város költségvetésében támadt lyukak kitöltésére hasznosítsák. Vitát követően, amelyben részt vett a színház vezetése és társulatának tagjai is, végül elhalasztották a közbeszerzési eljárás eredményhirdetését, azóta megvan a győztes pályázat, s a felújítás elkezdődhet. ■

KIÁLLÍTÁS A Mendlik nevet jobban ismerik Hollandiában, mint Magyarországon

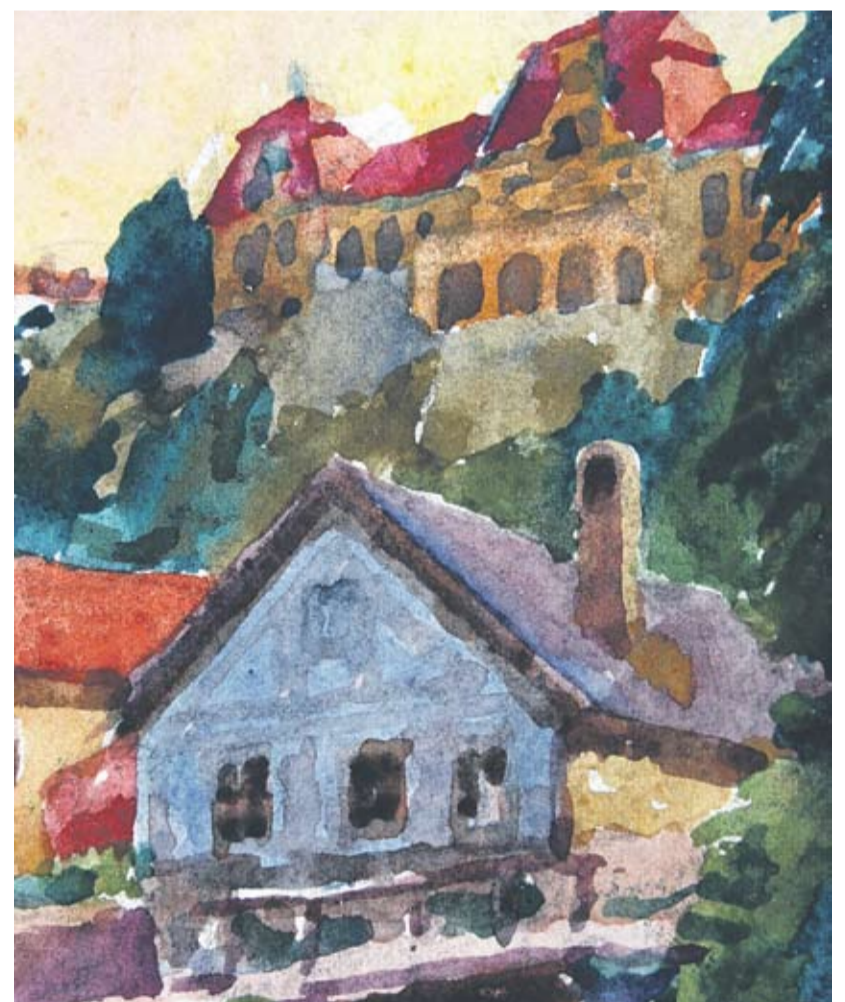
Képekben megfestett életrajz

SOMOGYI F. ANIKÓ

Mendlik Lajos festő nem tartozik a keresett művészek közé. Ismerik ugyan nagybátyját, a Hollandiában letelepedett tengerfestőt, Mendlik Oszkárt, de Mendlik Lajos polgári foglalkozása „csak” a művészet-történet- és rajztanárság volt, emellett fáradhatatlanul dolgozott mint akvarellista. Tavaly év végén kártyalap nagyságú Mendlik-akvarellekből nyílt életmű-kiállítás a Molnár C. Pál Emlékmúzeumban: a kis festmények különös színérzékenységről, finom humorról tanúskodnak.

A szinte ismeretlen magyar festőről feleségével, Mária asszonnyal beszélgettünk, aki megismerkedésükről így mesélt: „Egy véletlen bal eset következtében találkoztunk egy orvoscsaláddal. Mendlik Lajos tárlatvezetéseket tartott diákjainak a Szépművészeti Múzeumban. Felajánlották, hogy csatlakozzak én is a társasághoz, mert tudták rólam, hogy családomhoz szintén nagyon közel állt a képzőművészet. Apám tagja volt a Feszty-asztaltársaságnak és a Kéve csoportnak is, illetve műgyűjtő volt.”

Mendlik Lajos először hét éves korában látogatta meg a nagybátyját Hollandiában, és Oszkár bácsi nagy jövőt jósolt neki, szerinte festészet-re született. A főiskolán Bosznay István alakrajztanítványa volt, aztán Edvi-Illés Aladáré. Edvi-Illés akvarelljei megragadták. A kisméretű, „piccolo formato” naplószerű akvarellek életrajzszerűen követték egymást: 1949-től Mendlik Lajos nem írta naplóját, hanem festette. A tájképek a kirándulásokon készültek, vagy utólag, emlékezetből, legyen az magyar táj vagy külföldi. Életének első szakaszában Hollandiában járt, később, 15-16 évesen svájci, holland, olasz utak következtek. Olaszországba többször is elutazott, a nagybátyja, Mendlik Oszkár ott volt a Római Magyar Akadémián. Külön csoportot

Emlékszilánkok vízfestményeken

FOTÓ: MN

képeznek az 1956-os képek: Mendlik Lajos szemtanúja volt a forradalomnak, eseményeit megörökítette. Hat kis- és körülbelül tíz normál méretű, 1956-os képe keretbe látható a Hadtörténeti Múzeumban, a Magyar Nemzeti Galériában pedig 336 kis képet őrzik, emellett magántulajdonban és intézményeknél is megtalálhatók alkotásai.

Legelső kiállítása a Kossuth utcai Múterem nevű kiállítóhelyiségben volt, még 1935-ben. Később a Fővárosi Művelődési Házban két tárlata is volt

– az egyik orvos barátjának itt mondta el, hogy hézagosan lát az egyik szemével. A szemében szarkómát találtak, és az operáció után egy szemmel kellett próbálnia festeni. 1959-ben megörökítette a szemműtét előtti és utáni állapotokat – akvarellekben.

A Mendlik rokonság révén egyébként Hollandiában is kiállított, s ott jobban ismerik, mint itthon. A Molnár C. Pál Emlékházban látható tárlaton kívül a Vörösmarty utcában és a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban is láthatók voltak a képei. ■